

Metoder för att utveckla elevernas språkliga förmågor

En god lärandemiljö, där eleverna vågar ta risker och chansa, är viktig vid inlärnin g av främmande språk. Språk handlar om kommunikation och för att lyckas är det viktigt att ha ett tillåtande klimat i klassrummet. En trygg miljö gör att eleverna känner sig motiverade, vill förstå och uttrycka sig, vågar ta risker och inte heller är rädda att begå misstag.

I *Champ* får eleverna i varje kapitel utveckla de receptiva förmågorna (lyssna och läsa) och de produktiva (tala och skriva). Under tiden får de lära sig att använda olika språkliga strategier, vars syfte är att underlätta när de ska förstå och göra sig förstådda på målspråket. I de produktiva övningarna får de tillfälle att anpassa språket utifrån syfte, mottagare och sammanhang. I materialet finns även övningar där eleverna ges förutsättningar att utveckla förståelse för kulturella och sociala förhållanden i olika sammanhang i områden där engelska används.

Förmågorna *lyssna*, *läsa*, *tala* och *skriva* har egna symboler i workbook. Att anpassa språket och utveckla förståelse för kulturella och sociala förhållanden i olika sammanhang etc synliggörs i kapitelgenomgångarna. Här synliggörs även hur eleverna kan använda sig av olika språkliga strategier.

Kapitelgenomgångarna är upplagda enligt modellen *före*, *under* och *efter läsningen*. Instruktionerna som hör till *före läsningen* ger förslag på hur du kan skapa förförståelse och intresse för innehållet eller ordfältet. Instruktionerna som hör till *under läsningen* visar hur du kan stötta och utveckla de språkliga förmågorna under textgenomgången. I *efterövningarna* (workbook) får eleverna på olika sätt visa att de förstår och kan använda språket, både receptivt och produktivt.

Här presenteras först några förslag på hur du kan organisera läsningen, lyssnandet, den muntliga presentationen/interaktionen samt skrivandet. Därefter visar vi hur *Champ 5* lyfter fram förmågorna att anpassa språket och att utveckla förståelse för kulturella och sociala förhållanden i olika sammanhang. Avslutningsvis följer en sammanställning över olika språkliga strategier samt förslag på hur du kan arbeta med dem.

Läsa

Börja gärna med att titta på texten tillsammans (rubriken, bilderna, layouten) och samtala om den. Lyssna sedan på inläsningen och låt eleverna följa med i texten. Gå igenom svåra ord och öva på uttal. Ibland kan eleverna läsa texten tyst för sig själva först och sedan få fråga hur ord uttalas eller vad de betyder. Men ge alltid eleverna tillfälle att läsa texten högt på egen hand, till exempel på något av följande sätt:

Parläsning (eller läsning i mindre grupper) lämpar sig framför allt bra när texterna är skrivna i dialogform. Fördelen med denna metod är att alla elever är aktiva och att den lilla gruppen skapar trygghet. Gå runt i klassrummet och se till att alla verkligen läser. Lyssna och stötta de elever som behöver hjälp med uttal, betoning och intonation.

Vid *körläsning* lyssnar klassen först på hela texten, sedan bryter ni ner texten mening för mening. Använd ljudfilen och pausa efter varje mening eller läs meningarna högt för eleverna. Anonymiteten gör att alla vågar. Elever som tycker att engelska är svårt behöver inte känna sig ensamma eller utpekade.

Buzz reading/bikupeläsning innebär att alla elever högläser samma text samtidigt. Låt de elever som har svårt att koncentrera sig hålla för öronen. Gå runt i klassrummet och lyssna, notera vilka ord eleverna har svårt att uttala eller stakar sig på. Ta upp och träna dessa i helklass när alla har läst klart. För att du ska hinna runt och lyssna på alla elever krävs det oftast att eleverna läser texten flera gånger, de slutar helt enkelt läsa först när du säger *stop reading*. Även här skapar anonymiteten trygghet och eleverna får vänja sig vid att höra sig själva använda engelskan, men i skydd av sorlet från andras röster.

Lyssna

Det är viktigt att eleverna, innan de lyssnar, vet vad syftet med hörövningen är – vad den går ut på, vad de ska lyssna efter etc. Gå igenom uppgiften innan ni lyssnar och ge tips på vilka strategier de kan använda sig av.

En bra metod är att lyssna på hörövningen tre gånger. Första gången får eleverna bara lyssna utan att skriva något i böckerna. Deras fokus ska enbart vara att försöka förstå vad och vilka det handlar om, var det utspelar sig etc. Lyssna sedan en gång till och uppmana dem att den här gången fylla i så många svar som möjligt. Sista gången pausar du uppspelningen med jämna mellanrum, vilket ger alla elever en chans att slutföra uppgiften.

Tala

En av anledningarna till att elever inte vågar prata engelska kan vara att de är rädda att göra fel. Men klassrummet ska vara en plats för lärande, så påpeka att det är bättre att de chansar än inte säger något alls, att det inte gör något om det blir lite fel. Berätta också att det är skillnad på störande fel och förstörande fel, det brukar hjälpa dem att våga. Går det att förstå trots några fel här och där är felen bara störande, blir budskapet obegripligt eller till och med felaktigt är felen förstörande.

Till varje kapitel i *Champ* finns minst en talövning. Där ska eleverna oftast interagera/tala utifrån en mall eller ett givet innehåll. Ju säkrare de blir, desto friare kommer de att våga uttrycka sig.

Skriva

Precis som vid tal är det viktigt att eleverna förstår att viljan att kommunicera är viktigare än formen. Förklara även här skillnaden mellan störande och förstörande fel.

I *Champ* får eleverna skriva olika typer av texter. Till att börja med följer de en tydlig struktur för att med tiden bli friare, mer komplicerade och längre. Var noga med tala om vad du förväntar dig av eleverna när de ska göra skrivuppgiften, så att de förstår vad syftet med uppgiften är. Stötta gärna med ordsamlingar på tavlan. Visa också att de kan använda exempelmeningarna samt texten i textbook som mallar/inspiration.

Anpassa språket efter olika syften, mottagare och sammanhang

Dagligen anpassar vi vårt språk utifrån syfte, mottagare och sammanhang, oftast utan att vi tänker på det. Eftersom anpassning av språk är en förmåga som ska bedömas, är det viktigt att du synliggör den för eleverna.

När eleverna arbetar med texterna och övningarna i *Champ* får de lyssna på olika slags samtal och läsa olika typer av texter. Om du med hjälp av dessa kontinuerligt påtalar hur texterna anpassats till situationen, vad gäller uppbyggnad och språk, så kommer eleverna att bli språkligt medvetna och även själva kunna anpassa sitt språk, både muntligt och skriftligt, när de talar och skriver engelska.

Utveckla förståelse av kulturella och sociala förhållanden i olika sammanhang och områden

Att tala om livsvillkor, samhällsfrågor och kulturella företeelser i engelsktalande länder är något som ofta engagerar elever. I *Champ* möter de texter, där denna förmåga kan utvecklas. I kapitelgenomgångarna ges förslag på vad du kan ta upp, till exempel: information om olika engelsktalande länder och städer, betydelsefulla personer och historiska händelser.

Strategier som underlättar och förbättrar språkinläringen

En framgångsrik främmande språkanvändare använder kontinuerligt, men inte alltid medvetet, olika språkliga strategier för att förstå och göra sig förstådd på målspråket. I språkundervisning är det viktigt att synliggöra och aktivt träna dessa strategier. Eleverna får på så sätt redskap som de kan använda när de inte riktigt förstår eller är osäkra på hur de ska uttrycka sig. Ju fler strategier eleverna behärskar, desto säkrare språkanvändare blir de. Speciellt viktig är strategiundervisningen för de elever som inte av sig själva upptäcker dessa språkliga redskap.

På flikarna i textbook finns listor på språkliga strategier som är användbara vid reception (läsa och lyssna) respektive produktion (tala och skriva). Det är inte några vetenskapligt framtagna listor, utan exempel på strategier som vi som gjort *Champ* själva vet att vi använder och som vi i vår undervisning försökt få våra elever att använda.

Vissa av strategierna används alltid tillsammans. Det gör att det ibland kan vara svårt att uppfatta någon tydlig gräns mellan dem. Om man till exempel försöker uppfatta den viktigaste informationen i ett samtal, tar man samtidigt fasta på det man förstår och bryr sig inte om det man inte förstår. Om man letar ledtrådar i en text för att förstå det icke uttalade, tar man samtidigt hjälp av sammanhanget och drar slutsatser etc. Vi tror ändå att det är klokt att synliggöra och benämna dem alla – i språkliga sammanhang och när de behövs – så att eleverna förstår vad språkliga strategier är och hur de används.

I instruktionerna som hör till *före* och *under* läsningen ges förslag på när och hur du kan synliggöra olika språkliga strategier. I *efterövningarna* (workbook) får eleverna träna på att själva använda dem. Där blir din roll att handleda dem. När eleverna behöver din hjälp säger du inte svaret, utan föreslår istället vilka strategier de kan använda.

Receptiva strategier (förstå det du hör eller läser)

Titta på texten (rubriken, bilderna, layouten)

Skapar förförståelse för vad texten kommer att handla om.

Skapar engagemang och nyfikenhet.

Stöttar förståelsen under läsningen.

- What kind of text (genre) is it?
- What does the title say?
- Look at the picture. What do you see? What is going on? Does it help you to understand the text?

Försök uppfatta eller sök efter viktig information (söklyssna/sökläs)

Tränar förmågan att fokusera på den information som efterfrågas.

- Try to find out what/where/who/why/how ...

Ta hjälp av det du förstår och bry dig inte om det du inte förstår

Gör att man inte slutar lyssna/läsa bara för att man inte förstår allt.

Visar hur man kan använda de detaljer man uppfattar för att skapa förståelse.

- What (words, expressions, details ...) do you understand?

Titta på ordet (ta hjälp av den del av ordet du förstår)

Klargör språkliga detaljer.

Skapar förståelse för språks uppbyggnad och släktskap.

- Look at the word. Do you recognize/understand any part of it?
- Does it look like a word in another language?

Ta hjälp av sammanhanget

Visar hur man kan ta hjälp av situationen, innehållet och/eller meningskonstruktionen för att förstå ett ord eller uttryck.

- Read/listen. What is this text about? Can you guess the meaning of the word/expression with the help of the context?
- Look at/listen to the sentence. What kind of word is it? Is it a noun, a verb ...?

Leta ledtrådar i texten/samtalet

Visar hur man kan förstå icke uttalad information, det som står/sägs mellan raderna, genom att använda det som faktiskt står där.

- What information/useful details do you find in the text/hear? Put the details together and draw conclusions (next strategy).

Dra slutsatser

Hjälper till att förstå den inbäddade informationen i samtal och texter.

Skapar djupare förståelse.

Används tillsammans med andra strategier.

- Use what you know, understand and can find out and draw conclusions.

Sammanfatta

Summerar det viktigaste i texten/samtalet.

- Who is it about?
- What is going on?
- When and where?
- Why and how?

Använd hjälpmedel

Betraktas inte alltid som en strategi, är mer ett verktyg.

Används för att ta reda på/kontrollera innebörden av betydelsebärande ord.

- Use the wordlists in the book, a dictionary, a translation application, etc. to find out the meaning of important words.

Produktiva strategier (gör dig förstådd muntligt eller skriftligt)

Härma (säg efter, skriv av)

Stöttar uttal och intonation.

Internaliserar ord, begrepp och meningsbyggnad.

- Listen and say/sing after me.
- Copy the words and the phrases.

Svara på frågor genom att använda frågans ord

Ger tips om vilka ord/begrepp man kan använda när man svarar på frågor.

- Use the same words as in the question when you answer the question. Example: How much is the refrigerator? The refrigerator is ...

Använd en modell men skapa omväxling genom att ändra några ord

Internaliserar ord, begrepp och meningsbyggnad.

Ger insikter om texttyper och modeller att följa.

- Copy the example/text but change some words/phrases.

Visa (använd kroppsspråk/rita)

Används när ordförrådet inte räcker till.

- Show me what you mean, make sounds, make gestures, draw, etc.

Beskriv ordet

Skapar flyt i samtal och texter.

Gör att man hittar omvägar om man inte kan ett ord.

- Use the words you know and describe the word/expression you don't know. Example: It's like a cat but bigger.
- Give clues. Example: It's an animal, it lives in Africa, it's black and white and it looks like a horse.

Förklara ordet

Skapar flyt i samtal och texter.

Gör att man hittar omvägar om man inte kan ett ord.

- Use the words you know and explain the word/expression/phenomenon you don't know. How is it used? When? For what? Example: You buy things with this. (Money)

Använd ett ord som betyder ungefär samma sak (en synonym)

Skapa nyanser i språket.

Kräver ett ganska utvecklat ordförråd.

- Use another word. Example: She walked/strolled/wandered along the path.

Tala/Skriv om något annat

Håller samtalet/texten igång men med ett annat innehåll.

Används som en sista utväg.

- Avoid the problem and talk/write about something else.

Använd hjälpmedel (ordlista, översättningstjänst)

Betraktas inte alltid som en strategi, är mer ett verktyg.

Används för att ta reda på vad ett specifikt ord heter på målspråket.

- Use the wordlists in the book, a dictionary, a translation application, etc. to find out a word in English.

Syfte

I kapitel 1–6 får eleverna utveckla sin:

- förståelse av engelska i tal och skrift
- förmåga att formulera sig och kommunicera på engelska i tal och skrift
- förmåga att anpassa språket efter olika syften, mottagare och sammanhang
- förståelse av kulturella och sociala förhållanden i olika sammanhang och områden där engelskan används.

Centralt innehåll från kursplanen i engelska åk 4–6

Kommunikationens innehåll

- Ämnesområden som är välbekanta för eleverna.
- Vardagliga situationer, intressen, personer, platser, aktiviteter och händelser.
- Åsikter, känslor, erfarenheter.*
- Vardagsliv, levnadssätt och sociala relationer i olika sammanhang och områden där engelskan används, även i jämförelse med egna erfarenheter och kunskaper. Engelskans utbredning i världen..

Lyssna och läsa – reception

- Tydligt talad engelska och enkla texter som är instruerande, beskrivande och kontaktskapande, från olika medier.
- Dialoger, samtal och intervjuer.
- Berättelser och annan fiktion för barn och unga, även i talad eller dramatiserad form.
- Sånger, dikter och sagor.
- Muntliga och skriftliga meddelanden samt information, till exempel reklam, tidtabeller och notiser.
- Strategier för att uppfatta betydelsebärande ord och sammanhang samt för att anpassa lyssnande och läsning till framställningens form och innehåll.
- Sökning av enkel information i ett avgränsat urval av muntliga och skriftliga källor av olika slag för användning i egen produktion och interaktion.
- Språkliga företeelser, däribland uttal, ord och fasta språkliga uttryck, grammatiska strukturer samt stavning, i det språk eleverna möter.
- Hur olika formuleringar används för att inleda och avsluta olika typer av framställningar och samtal.

Tala, skriva och samtala – produktion och interaktion

- Samtal och skrivande för kontakt och kommunikation.
- Presentationer, instruktioner, meddelanden, berättelser och beskrivningar i sammanhängande skrift och tal.
- Strategier, däribland omformuleringar, frågor och stödjande fraser, för att bidra till och underlätta samtal och skriftlig interaktion, även digital.
- Språkliga företeelser, däribland uttal, ord, artighetsfraser, tilltalsord och andra fasta språkliga uttryck, samt grammatiska strukturer och stavning i elevernas egen produktion och interaktion.
- Bearbetning av egna muntliga och skriftliga framställningar för att förtydliga och anpassa kommunikationen efter syfte och mottagare.

*Det centrala innehållet som har grå text behandlas inte i de här kapitlen.

I kapitel 1–6 ges eleven förutsättningar att ...

... förstå och tolka innehållet i talad engelska genom att:

- lyssna och försöka förstå vad som sägs i klassrummet (samtal, instruktioner, genomgångar, warm up, etc.)
- lyssna till olika slags texter (berättelse, dialog, faktatext, saga) och muntligt svara på frågor och reflektera kring innehållet
- lyssna till olika slags hörövningar (dialoger, samtal, instruktion, roliga historier, berättelse) och svara på frågor och reflektera kring innehållet
- lyssna till sångerna.

... förstå och tolka innehållet i olika slags texter på engelska genom att:

- läsa olika slags texter (berättelse, dialog, faktatext, saga) i textboken och visa på läsförståelse genom att göra olika läsförståelseövningar i övningsboken
- läsa instruktioner i övningsboken
- läsa sångtexter.

... formulera sig i tal genom att:

- samtala om de olika texterna i klassrummet
- träna intonation, betoning och uttal
- delta i interaktionsövningar, inleda samtal, återberätta berättelse och saga, spela upp intervju, läsa högt, bokstavera, förklara vägen
- sjunga.

... formulera sig i skrift genom att:

- med ord, fraser och meningar lösa uppgifter i övningsboken
- skriva ett meddelande, en beskrivning av en stad, en faktatext och slutet på en saga.

... anpassa språket efter olika syften, mottagare och sammanhang genom att:

- tala/interagera i olika situationer (dialog, beskrivning, referat)
- skriva olika typer av texter (meddelande, beskrivning, faktatext, saga).

... utveckla förståelse av kulturella och sociala förhållanden i olika sammanhang och områden där engelska används genom att:

- lära sig om platser, städer och stater i USA
- lära sig om invånarna i USA och dess ursprung
- lära sig om andra amerikanska företeelser såsom nationaldagen, flaggan etc.
- lyssna till olika dialekter.

... använda olika strategier för att förstå och göra sig förstådd, genom att i det vardagliga arbetet få hjälp av läraren att upptäcka och träna dessa.

Vid lyssning:

- titta på texten (rubriken, bilder, layout)
- försöka uppfatta eller söka efter viktig information
- ta hjälp av det man förstår och ignorera det som man inte förstår
- ta hjälp av sammanhanget
- dra slutsatser
- sammanfatta med hjälp av frågorna: Vilka? Var? Vad? När? Varför?
- använda hjälpmedel (ordlistor, översättningstjänst).

Vid läsning:

- titta på texten (rubriken, bilder, layout)
- försöka uppfatta eller söka efter viktig information
- ta hjälp av det man förstår och ignorera det man inte förstår
- ta hjälp av sammanhanget
- dra slutsatser
- sammanfatta med hjälp av frågorna: Vilka? Var? Vad? När? Varför?
- använda hjälpmedel (ordlista, översättningstjänst).

Vid tal:

- härma (säga efter)
- svara på frågor genom att använda frågans ord
- använda en modell men skapa omväxling genom att ändra några ord
- visa (använda kroppsspråk, rita ...)
- beskriva ord
- förklara ord
- använda en synonym
- tala om något annat.

Vid skrivning:

- härma (skriva av)
- svara på frågor genom att använda frågans ord
- använda en modell men skapa omväxling genom att ändra några ord
- visa (rita)
- beskriva ord
- förklara ord
- använda en synonym
- skriva om något annat
- använda hjälpmedel (ordlista, översättningstjänst).

Vad bedöms och hur?

Elevens förmåga att:

- förstå innehållet i enkla texter om vardagliga och välbekanta ämnen
- förstå enkel, tydligt talad engelska i lugnt tempo om vardagliga och välbekanta ämnen
- på ett enkelt och begripligt sätt kunna formulera sig med fraser och meningar i skrift
- muntligt kunna formulera sig med ord och fraser i både presentationer och samtal
- använda sig av strategier för att underlätta och förbättra interaktionen
- muntligt och skriftligt kunna anpassa språket efter olika syften, mottagare och sammanhang
- kommentera förhållanden i olika sammanhang och områden där engelskan används.

Genom att:

- följa eleverna när de deltar i lektionsarbetet
- bedöma hur eleverna genomför övningarna i kapitel 6 (revision chapter).

Syfte

I kapitel 7–12 får eleverna utveckla sin:

- förståelse av engelska i tal och skrift
- förmåga att formulera sig och kommunicera på engelska i tal och skrift
- förmåga att anpassa språket efter olika syften, mottagare och sammanhang
- förståelse av kulturella och sociala förhållanden i olika sammanhang och områden där engelska används.

Centralt innehåll från kursplanen i engelska åk 4–6

Kommunikationens innehåll

- Ämnesområden som är välbekanta för eleverna.
- Vardagliga situationer, intressen, personer, platser, aktiviteter och händelser.
- Åsikter, känslor och erfarenheter.
- Vardagsliv, levnadssätt och sociala relationer i olika sammanhang och områden där engelska används, även i jämförelse med egna erfarenheter och kunskaper. Engelskans utbredning i världen.

Lyssna och läsa – reception

- Tydligt talad engelska och enkla texter som är instruerande, beskrivande och kontaktskapande, från olika medier.
- Dialoger, samtal och intervjuer.
- Berättelser och annan fiktion för barn och unga, även i talad eller dramatiserad form.
- Sånger, dikter och sagor.*
- Muntliga och skriftliga meddelanden samt information, till exempel reklam, tidtabeller och notiser.
- Strategier för att uppfatta betydelsebärande ord och sammanhang samt för att anpassa lyssnande och läsning till framställningens form och innehåll.
- Sökning av enkel information i ett avgränsat urval av muntliga och skriftliga källor av olika slag för användning i egen produktion och interaktion.
- Språkliga företeelser, däribland uttal, ord och fasta språkliga uttryck, grammatiska strukturer samt stavning, i det språk eleverna möter.
- Hur olika formuleringar används för att inleda och avsluta olika typer av framställningar och samtal.

Tala, skriva och samtala – produktion och interaktion

- Samtal och skrivande för kontakt och kommunikation.
- Presentationer, instruktioner, meddelanden, berättelser och beskrivningar i sammanhängande skrift och tal.
- Strategier, däribland omformuleringar, frågor och stödjande fraser, för att bidra till och underlätta samtal och skriftlig interaktion, även digital.
- Språkliga företeelser, däribland uttal, ord, artighetsfraser, tilltalsord och andra fasta språkliga uttryck, samt grammatiska strukturer och stavning i elevernas egen produktion och interaktion.
- Bearbetning av egna muntliga och skriftliga framställningar för att förtydliga och anpassa kommunikationen efter syfte och mottagare.

*Det centrala innehållet som har grå text behandlas inte i de här kapitlen.

I kapitel 7-12 ges eleven förutsättningar att ...

... förstå och tolka innehållet i talad engelska genom att:

- lyssna och försöka förstå vad som sägs i klassrummet (samtal, instruktioner, genomgångar, warm up etc.)
- lyssna till olika slags texter (insändare, tidningsartikel, berättelse med dialoginslag, faktatexter och deckargåta) och muntligt svara på frågor och reflektera kring innehållet
- lyssna till olika slags hörövningar (berättelse, intervjuer, beskrivningar) och svara på frågor och reflektera kring innehållet
- lyssna till sångerna.

... förstå och tolka innehållet i olika slags texter på engelska genom att:

- läsa olika slags texter (insändare, tidningsartikel, berättelse med dialoginslag, faktatexter och deckargåta) i textboken och visa på läsförståelse genom att göra olika läsförståelseövningar i övningsboken
- läsa instruktioner i övningsboken
- läsa sångtexter.

... formulera sig i tal genom att:

- samtala om de olika texterna i klassrummet
- träna intonation, betoning och uttal
- delta i interaktionsövningar, återberätta, samtala, beskriva, presentera
- sjunga.

... formulera sig i skrift genom att:

- med ord, fraser och meningar lösa uppgifter i övningsboken
- skriva berättande och återberättande texter, e-mejl och en tidningsartikel.

... anpassa språket efter olika syften, mottagare och sammanhang genom att:

- tala/interagera (delta i interaktionsövningar, återberätta, samtala, beskriva, presentera)
- skriva olika typer av texter (berättande texter, återberättande texter, skriva ett e-mejl och en tidningsartikel).

... utveckla förståelse av kulturella och sociala förhållanden i olika sammanhang och områden där engelska används genom att:

- lära sig om Storbritannien och vilka länder som ingår i kungariket
- lära sig vad invånarna i de olika länderna heter
- lära sig om flaggor, valuta och huvudstäder.

... använda olika strategier för att förstå och göra sig förstådd, genom att i det vardagliga arbetet få hjälp av läraren att upptäcka och träna dessa.

Vid lyssning:

- titta på texten (rubriken, bilder, layout)
- försöka uppfatta eller söka efter viktig information
- ta hjälp av det man förstår och ignorera det som man inte förstår
- ta hjälp av sammanhanget
- dra slutsatser
- sammanfatta med hjälp av frågorna: Vilka? Var? Vad? När? Varför?
- använda hjälpmedel (ordlistor, översättningstjänst).

Vid läsning:

- titta på texten (rubriken, bilder, layout)
- försöka uppfatta eller söka efter viktig information
- ta hjälp av det man förstår och ignorera det man inte förstår
- ta hjälp av sammanhanget
- dra slutsatser
- sammanfatta med hjälp av frågorna: Vilka? Var? Vad? När? Varför?
- använda hjälpmedel (ordlista, översättningstjänst).

Vid tal:

- härma (säga efter)
- svara på frågor genom att använda frågans ord
- använda en modell men skapa omväxling genom att ändra några ord
- visa (använda kroppsspråk, rita...)
- beskriva ord
- förklara ord
- använda en synonym
- tala om något annat.

Vid skrivning:

- härma (skriva av)
- svara på frågor genom att använda frågans ord
- använda en modell men skapa omväxling genom att ändra några ord
- visa (rita)
- beskriva ord
- förklara ord
- använda en synonym
- använda hjälpmedel (ordlista, översättningstjänst).

Vad bedöms och hur?

Elevens förmåga att:

- förstå innehållet i enkla texter om vardagliga och välbekanta ämnen
- förstå enkel, tydligt talad engelska i lugnt tempo om vardagliga och välbekanta ämnen
- på ett enkelt och begripligt sätt kunna formulera sig med fraser och meningar i skrift
- muntligt kunna formulera sig med ord och fraser i både presentationer och samtal
- använda sig av strategier för att underlätta och förbättra interaktionen
- muntligt och skriftligt kunna anpassa språket efter olika syften, mottagare och sammanhang
- kommentera förhållanden i olika sammanhang och områden där engelskan används.

Genom att:

- följa eleverna när de deltar i lektionsarbetet
- bedöma hur eleverna genomför övningarna i kapitel 12 (revision chapter).

Syfte

I kapitel 13–18 får eleverna utveckla sin:

- förståelse av engelska i tal och skrift
- förmåga att formulera sig och kommunicera på engelska i tal och skrift
- förmåga att anpassa språket efter olika syften, mottagare och sammanhang
- förståelse av kulturella och sociala förhållanden i olika sammanhang och områden där engelska används.

Centralt innehåll från kursplanen i engelska åk 4–6

Kommunikationens innehåll

- Ämnesområden som är välbekanta för eleverna.
- Vardagliga situationer, intressen, personer, platser, aktiviteter och händelser.
- Åsikter, känslor erfarenheter.
- Vardagsliv, levnadssätt och sociala relationer i olika sammanhang och områden där engelska används, även i jämförelse med egna erfarenheter och kunskaper. Engelskans utbredning i världen.

Lyssna och läsa – reception

- Tydligt talad engelska och enkla texter som är instruerande, beskrivande och kontaktskapande, från olika medier.
- Dialoger, samtal och intervjuer.
- Berättelser och annan fiktion för barn och unga, även i talad eller dramatiserad form.
- Sånger, dikter och sagor.*
- Muntliga och skriftliga meddelanden samt information, till exempel reklam, tidtabeller och notiser.
- Strategier för att uppfatta betydelsebärande ord och sammanhang samt för att anpassa lyssnande och läsning till framställningens form och innehåll.
- Sökning av enkel information i ett avgränsat urval av muntliga och skriftliga källor av olika slag för användning i egen produktion och interaktion.
- Språkliga företeelser, däribland uttal, ord och fasta språkliga uttryck, grammatiska strukturer samt stavning, i det språk eleverna möter.
- Hur olika formuleringar används för att inleda och avsluta olika typer av framställningar och samtal.

Tala, skriva och samtala – produktion och interaktion

- Samtal och skrivande för kontakt och kommunikation.
- Presentationer, instruktioner, meddelanden, berättelser och beskrivningar i sammanhängande skrift och tal.
- Strategier, däribland omformuleringar, frågor och stödjande fraser, för att bidra till och underlätta samtal och skriftlig interaktion, även digital.
- Språkliga företeelser, däribland uttal, ord, artighetsfraser, tilltalsord och andra fasta språkliga uttryck, samt grammatiska strukturer och stavning i elevernas egen produktion och interaktion.
- Bearbetning av egna muntliga och skriftliga framställningar för att förtydliga och anpassa kommunikationen efter syfte och mottagare.

*Det centrala innehållet som har grå text behandlas inte i de här kapitlen.

I kapitel 13–18 ges eleven förutsättningar att ...

... förstå och tolka innehållet i talad engelska genom att:

- lyssna och försöka förstå vad som sägs i klassrummet (samtal, instruktioner, genomgångar, warm up, etc.)
- lyssna till olika slags texter (faktatexter, dialoger, instruktionstext och berättelse) och muntligt svara på frågor och reflektera kring innehållet
- lyssna till olika slags hörövningar (berättelse, intervjuer, radioprogram, fakta) och svara på frågor och reflektera kring innehållet
- lyssna till sångerna.

... förstå och tolka innehållet i olika slags texter på engelska genom att:

- läsa olika slags texter (faktatexter, dialoger, instruktionstext och berättelse) i textboken och visa på läsförståelse genom att göra olika läsförståelseövningar i övningsboken
- läsa instruktioner i övningsboken
- läsa sångtexter.

... formulera sig i tal genom att:

- samtala om de olika texterna i klassrummet
- träna intonation, betoning och uttal
- delta i interaktionsövningar, återberätta, beskriva
- sjunga.

... formulera sig i skrift genom att:

- med ord, fraser och meningar lösa uppgifter i övningsboken
- sammanfatta en rapport, återberätta texter, återberätta en sång, skriva berättande texter om sig själv och andra.

... anpassa språket efter olika syften, mottagare och sammanhang genom att:

- tala/interagera i olika situationer (delta i interaktionsövningar, återberätta, beskriva)
- skriva olika typer av texter (sammanfattning, återberättande texter och berättelser).

... utveckla förståelse av kulturella och sociala förhållanden i olika sammanhang och områden där engelska används genom att:

- lära sig om skateboardens historia i Kalifornien
- lära sig om Irland och dess historia
- lära sig om Irlands nationaldag, såväl historia som modernt firande
- lyssna till en irländsk folksaga
- lära sig andra fakta om Irland, såsom invånarantal, huvudstad, språk och valuta
- lära sig om två amerikaner som haft stor betydelse för USA:s utveckling kring mänskliga rättigheter.

... använda olika strategier för att förstå och göra sig förstådd, genom att i det vardagliga arbetet få hjälp av läraren att upptäcka och träna dessa.

Vid lyssning:

- Titta på texten (rubriken, bilder, layout)
- försöka uppfatta eller söka efter viktig information
- ta hjälp av det man förstår och ignorera det som man inte förstår
- ta hjälp av sammanhanget
- dra slutsatser
- sammanfatta med hjälp av frågorna: Vilka? Var? Vad? När? Varför?
- använda hjälpmedel (ordlistor, översättningstjänst).

Vid läsning:

- titta på texten (rubriken, bilder, layout)
- försöka uppfatta eller söka efter viktig information
- ta hjälp av det man förstår och ignorera det man inte förstår
- ta hjälp av sammanhanget
- dra slutsatser
- sammanfatta med hjälp av frågorna: Vilka? Var? Vad? När? Varför?
- använda hjälpmedel (ordlista, översättningstjänst).

Vid tal:

- härma (säga efter)
- svara på frågor genom att använda frågans ord
- använda en modell men skapa omväxling genom att ändra några ord
- visa (använda kroppsspråk, rita ...)
- beskriva ord
- förklara ord
- använda en synonym
- tala om något annat.

Vid skrivning:

- härma (skriva av)
- svara på frågor genom att använda frågans ord
- använda en modell men skapa omväxling genom att ändra några ord
- visa (rita)
- beskriva ord
- förklara ord
- använda en synonym
- använda hjälpmedel (ordlista, översättningstjänst).

Vad bedöms och hur?

Elevens förmåga att:

- förstå innehållet i enkla texter om vardagliga och välbekanta ämnen
- förstå enkel, tydligt talad engelska i lugnt tempo om vardagliga och välbekanta ämnen
- på ett enkelt och begripligt sätt kunna formulera sig med fraser och meningar i skrift
- muntligt kunna formulera sig med ord och fraser i både presentationer och samtal
- använda sig av strategier för att underlätta och förbättra interaktionen
- muntligt och skriftligt kunna anpassa språket efter olika syften, mottagare och sammanhang
- kommentera förhållanden i olika sammanhang och områden där engelskan används.

Genom att:

- följa eleverna när de deltar i lektionsarbetet
- bedöma hur eleverna genomför övningarna i kapitel 18 (revision chapter).

Syfte

I kapitel 19–24 får eleverna utveckla sin:

- förståelse av engelska i tal och skrift
- förmåga att formulera sig och kommunicera på engelska i tal och skrift
- förmåga att anpassa språket efter olika syften, mottagare och sammanhang
- förståelse av kulturella och sociala förhållanden i olika sammanhang och områden

Centralt innehåll från kursplanen i engelska åk 4–6

Kommunikationens innehåll

- Ämnesområden som är välbekanta för eleverna.
- Vardagliga situationer, intressen, personer, platser, aktiviteter och händelser.
- Åsikter, känslor erfarenheter.
- Vardagsliv, levnadssätt och sociala relationer i olika sammanhang och områden där engelska används, även i jämförelse med egna erfarenheter och kunskaper. Engelskans utbredning i världen.

Lyssna och läsa – reception

- Tydligt talad engelska och enkla texter som är instruerande, beskrivande och kontaktskapande, från olika medier.
- Dialoger, samtal och intervjuer.*
- Berättelser och annan fiktion för barn och unga, även i talad eller dramatiserad form.
- Sånger, dikter och sagor.*
- Muntliga och skriftliga meddelanden samt information, till exempel reklam, tidtabeller och notiser.
- Strategier för att uppfatta betydelsebärande ord och sammanhang samt för att anpassa lyssnande och läsning till framställningens form och innehåll.
- Sökning av enkel information i ett avgränsat urval av muntliga och skriftliga källor av olika slag för användning i egen produktion och interaktion.
- Språkliga företeelser, däribland uttal, ord och fasta språkliga uttryck, grammatiska strukturer samt stavning, i det språk eleverna möter.
- Hur olika formuleringar används för att inleda och avsluta olika typer av framställningar och samtal.

Tala, skriva och samtala – produktion och interaktion

- Samtal och skrivande för kontakt och kommunikation.
- Presentationer, instruktioner, meddelanden, berättelser och beskrivningar i sammanhängande skrift och tal.
- Strategier, däribland omformuleringar, frågor och stödjande fraser, för att bidra till och underlätta samtal och skriftlig interaktion, även digital.
- Språkliga företeelser, däribland uttal, ord, artighetsfraser, tilltalsord och andra fasta språkliga uttryck, samt grammatiska strukturer och stavning i elevernas egen produktion och interaktion.
- Bearbetning av egna muntliga och skriftliga framställningar för att förtydliga och anpassa kommunikationen efter syfte och mottagare.

*Det centrala innehållet som har grå text behandlas inte i de här kapitlen.

I kapitel 19–24 ges eleven förutsättningar att ...**... förstå och tolka innehållet i talad engelska genom att:**

- lyssna och försöka förstå vad som sägs i klassrummet (samtal, instruktioner, genomgångar, warm up, etc.)
- lyssna till olika slags texter (radioreportage, faktatexter, insändare, instruktion, berättelse) och muntligt svara på frågor och reflektera kring innehållet
- lyssna till olika slags hörövningar (dialoger, beskrivningar, berättelser, fakta, nyhetsrapportering) och svara på frågor och reflektera kring innehållet
- lyssna till sångerna.

... förstå och tolka innehållet i olika slags texter på engelska genom att:

- läsa olika slags texter (radioreportage, faktatexter, insändare, instruktion) i textboken och visa på läsförståelse genom att göra olika läsförståelseövningar i övningsboken
- läsa instruktioner i övningsboken
- läsa sångtexter.

... formulera sig i tal genom att:

- samtala om de olika texterna i klassrummet
- träna intonation, betoning och uttal
- delta i interaktionsövningar, återberätta, diskutera, argumentera
- sjunga.

... formulera sig i skrift genom att:

- med ord, fraser och meningar lösa uppgifter i övningsboken
- skriva en beskrivning, ett ställningstagande, en artikel, en berättelse.

... anpassa språket efter olika syften, mottagare och sammanhang genom att:

- tala/interagera i olika situationer (delta i interaktionsövningar, återberätta, diskutera, argumentera)
- skriva olika typer av texter (beskrivning, ställningstagande, berättelse, artikel).

... utveckla förståelse av kulturella och sociala förhållanden i olika sammanhang och områden där engelska används genom att:

- lära känna två amerikanska personer som gjort stora vetenskapliga framsteg och lagt grunden för hur våra flygplan ser ut idag
- lära sig om London och några välkända platser där.

... använda olika strategier för att förstå och göra sig förstådd, genom att i det vardagliga arbetet få hjälp av läraren att upptäcka och träna dessa.

Vid lyssning:

- titta på texten (rubriken, bilder, layout)
- försöka uppfatta eller söka efter viktig information
- ta hjälp av det man förstår och ignorera det som man inte förstår
- ta hjälp av sammanhanget
- dra slutsatser
- sammanfatta med hjälp av frågorna: Vilka? Var? Vad? När? Varför?
- använda hjälpmedel (ordlistor, översättningstjänst).

Vid läsning:

- titta på texten (rubriken, bilder, layout)
- försöka uppfatta eller söka efter viktig information
- ta hjälp av det man förstår och ignorera det man inte förstår
- ta hjälp av sammanhanget
- dra slutsatser
- sammanfatta med hjälp av frågorna: Vilka? Var? Vad? När? Varför?
- använda hjälpmedel (ordlista, översättningstjänst).

Vid tal:

- härma (säga efter)
- svara på frågor genom att använda frågans ord
- använda en modell men skapa omväxling genom att ändra några ord
- visa (använda kroppsspråk, rita ...)
- beskriva ord
- förklara ord
- använda en synonym
- tala om något annat.

Vid skrivning:

- härma (skriva av)
- svara på frågor genom att använda frågans ord
- använda en modell men skapa omväxling genom att ändra några ord
- visa (rita)
- beskriva ord
- förklara ord
- använda en synonym
- använda hjälpmedel (ordlista, översättningstjänst).

Vad bedöms och hur?

Elevens förmåga att:

- förstå innehållet i enkla texter om vardagliga och välbekanta ämnen
- förstå enkel, tydligt talad engelska i lugnt tempo om vardagliga och välbekanta ämnen
- på ett enkelt och begripligt sätt kunna formulera sig med fraser och meningar i skrift
- muntligt kunna formulera sig med ord och fraser i både presentationer och samtal
- använda sig av strategier för att underlätta och förbättra interaktionen
- muntligt och skriftligt kunna anpassa språket efter olika syften, mottagare och sammanhang
- kommentera förhållanden i olika sammanhang och områden där engelskan används.

Genom att:

- följa eleverna när de deltar i lektionsarbetet
- bedöma hur eleverna genomför övningarna i kapitel 24 (revision chapter).

Namn _____

Klass _____

Bedömningsmatris: Läsa

Betygskriterier Engelska 4–6	Börjar	Utvecklar	Behärskar	Utvidgar
Eleven kan förstå innehållet i enkla texter om vardagliga och välbekanta ämnen. Eleven väljer enkel information från skriftliga källor samt använder materialet i sin egen produktion och interaktion.	Eleven börjar förstå och visar på en viss läsförståelse. Eleven behöver mycket stöd från läraren för att genomföra uppgifterna.	Eleven utvecklar läsförståelsen. Eleven visar på förståelse. Eleven kan med visst stöd från läraren genomföra uppgifterna med godtagbart resultat.	Eleven behärskar läsförståelsen. Eleven visar aktivt på förståelse. Eleven kan i det närmaste självständigt genomföra uppgifterna med gott resultat.	Eleven utvidgar läsförståelsen. Eleven och visar självständigt och aktivt på förståelse. Eleven genomför utmanande uppgifter med gott resultat.

	BÖRJAR	UTVECKLAR	BEHÄRSKAR	UTVIDGAR
 Chapter 1–6				
 Chapter 7–12				
 Chapter 13–18				
 Chapter 19–24				

	BÖRJAR	UTVECKLAR	BEHÄRSKAR	UTVIDGAR
 Terminsprov Ht				

	BÖRJAR	UTVECKLAR	BEHÄRSKAR	UTVIDGAR
 Terminsprov Vt				

Namn _____

Klass _____

Bedömningsmatris: Lyssna

Betygskriterier Engelska 4–6	Börjar	Utvecklar	Behärskar	Utvidgar
Eleven kan förstå innehållet i tydligt talad, enkel engelska i lugnt tempo om vardagliga och välbekanta ämnen. Eleven väljer enkel information från muntliga källor samt använder materialet i sin egen produktion och interaktion.	Eleven börjar förstå och visar på en viss hörförståelse. Eleven behöver mycket stöd från läraren för att genomföra uppgifterna.	Eleven utvecklar hörförståelsen. Eleven visar på förståelse. Eleven kan med visst stöd från läraren genomföra uppgifterna med godtagbart resultat.	Eleven behärskar hörförståelsen. Eleven visar aktivt på förståelse. Eleven kan i det närmaste självständigt genomföra uppgifterna med gott resultat.	Eleven utvidgar hörförståelsen. Eleven visar självständigt och aktivt på förståelse. Eleven genomför utmanande uppgifter med gott resultat.

	BÖRJAR	UTVECKLAR	BEHÄRSKAR	UTVIDGAR
 Chapter 1–6				
 Chapter 7–12				
 Chapter 13–18				
 Chapter 19–24				

	BÖRJAR	UTVECKLAR	BEHÄRSKAR	UTVIDGAR
 Terminsprov Ht				

	BÖRJAR	UTVECKLAR	BEHÄRSKAR	UTVIDGAR
 Terminsprov Vt				

Namn _____

Klass _____

Bedömningsmatris: Tala

Betygskriterier Engelska 4–6	Börjar	Utvecklar	Behärskar	Utvidgar
Eleven kan i muntliga framställningar formulera sig med fraser och meningar. I den muntliga interaktionen kan eleven uttrycka sig med ord, fraser och meningar samt använda strategier som underlättar och förbättrar interaktionen.	Eleven börjar vilja formulera och uttrycka sig. Eleven behöver mycket stöd från läraren för att genomföra uppgifterna.	Eleven utvecklar aktivt sin förmåga att formulera och uttrycka sig. Eleven kan med visst stöd från läraren genomföra uppgifterna med godtagbart resultat.	Eleven behärskar förmågan att aktivt och självständigt formulera och uttrycka sig. Eleven kan i det närmaste självständigt genomföra uppgifterna med gott resultat.	Eleven utvidgar aktivt och självständigt sin förmåga att formulera och uttrycka sig. Eleven genomför utmanande uppgifter med gott resultat.

	BÖRJAR	UTVECKLAR	BEHÄRSKAR	UTVIDGAR
 Chapter 1–6				
 Chapter 7–12				
 Chapter 13–18				
 Chapter 19–24				

	BÖRJAR	UTVECKLAR	BEHÄRSKAR	UTVIDGAR
 Terminsprov Ht				

	BÖRJAR	UTVECKLAR	BEHÄRSKAR	UTVIDGAR
 Terminsprov Vt				

Namn _____

Klass _____

Bedömningsmatris: Skriva

Betygskriterier Engelska 4–6	Börjar	Utvecklar	Behärskar	Utvidgar
Eleven kan i skriftliga framställningar formulera sig med fraser och meningar. I den skriftliga interaktionen kan eleven uttrycka sig med ord, fraser och meningar samt använda strategier som underlättar och förbättrar interaktionen.	Eleven börjar vilja formulera och uttrycka sig. Eleven behöver mycket stöd från läraren för att genomföra uppgifterna.	Eleven utvecklar aktivt sin förmåga att formulera och uttrycka sig. Eleven kan med visst stöd från läraren genomföra uppgifterna med godtagbart resultat.	Eleven behärskar förmågan att aktivt och självständigt formulera och uttrycka sig. Eleven kan i det närmaste självständigt genomföra uppgifterna med gott resultat.	Eleven utvidgar aktivt och självständigt sin förmåga att formulera och uttrycka sig. Eleven genomför utmanande uppgifter med gott resultat.

	BÖRJAR	UTVECKLAR	BEHÄRSKAR	UTVIDGAR
 Chapter 1–6				
 Chapter 7–12				
 Chapter 13–18				
 Chapter 19–24				

	BÖRJAR	UTVECKLAR	BEHÄRSKAR	UTVIDGAR
 Terminsprov Ht				

	BÖRJAR	UTVECKLAR	BEHÄRSKAR	UTVIDGAR
 Terminsprov Vt				